

Νικηταράς ο Τουρκοφάγος: Ηρωϊσμός και ταπεινοφροσύνη

Επιστήμες / Ιστορία

Νικόλαος Κόϊος, Αν. Καθηγητής Τμήματος Θεολογίας Α.Π.Θ., συντονιστής Περιεχομένου Πemptουσίας

Πολλοί γνωρίζουν την Ελλάδα ως το λίκνο του παγκόσμιου πολιτισμού. Άλλοι την θαυμάζουν για το κλίμα και το τοπίο της. Όλοι οι Έλληνες καυχώνται για την ιστορία της. Τα τελευταία χρόνια το όνομά της έγινε στην Ευρώπη συνώνυμο της οικονομικής κρίσης με όλα τα «παρελκόμενα». Εκείνο που σίγουρα μπορούμε να πούμε για την Ελλάδα είναι ότι πρόκειται για έναν τόπο ποτισμένο με πολύ αίμα. Το αίμα των αρχαίων και νέων ηρώων για την ελευθερία της. Το αίμα των μαρτύρων και των νεομαρτύρων για την διαφύλαξη της χριστιανικής πίστης. Αλλά και το αίμα από τις εμφύλιες συγκρούσεις τις αρχαίες, τις παλιές και τις εντελώς πρόσφατες που μαρτυρούν ότι στον τόπο αυτό ο ηρωισμός και η πίστη πήγαιναν «χέρι με χέρι» με την τραγικότητα και με τα ανθρώπινα πάθη.

Στα παιδικά μας χρόνια, τότε που οι γονείς μας μαζί με το «ζην» πασχίζαν να μας μεταγγίσουν και το «ευ ζην» μας αγόραζαν βιβλία για να διαβάζουμε. Βιβλία κατάλληλα και απαραίτητα για εκείνη την τρυφερή και ευαίσθητη ηλικία, που ήταν συνάμα τόσο δυναμική αφού το μυαλό ρουφούσε τα πάντα σαν σφουγγάρι δημιουργώντας βάσεις και προϋποθέσεις για την πρόσληψη της ζωής και της αλήθειας στο μέλλον.

Από τα πιο αγαπημένα αναγνώσματα ήταν αυτά για τους ήρωες του '21. Χρόνια περισσότερο κοντινά από τα αρχαία, πρόσωπα και λαλιές πιο οικείες. Χώροι δράσεις πόλεις, χωριά, βουνά και κάμποι που συνεχώς επισκεπτόμασταν με τις οικογενειακές και σχολικές εκδρομές ή στις καλοκαιρινές διακοπές κοντά στους παπούδες και τις γιαγιάδες στα χωριά μας.

Υπήρξαν ανάμεσά τους ήρωες που έχυσαν το αίμα τους οι ίδιοι, που έδωσαν μαρτυρία πίστεως και που στον εμφύλιο σπαραγμό αρνήθηκαν πεισματικά να χύσουν αδελφικό αίμα. Ανάμεσα σε εκείνους τους ήρωες ένας ξεχώρισε από μόνος του και μπήκε στην καρδιά και στον νου με αμεσότητα, λες και ήμασταν παλιοί γνώριμοι. Ήταν ο Νικήτας ο Σταματελόπουλος, ο Τουρκοπελέκας ή Τουρκοφάγος ή, όπως τον διέσωσε η ιστορία: Ο Νικηταράς. Η γραφίδα του συγγραφέα Τάκη Λάπα ζωντάνευε με τρόπο μυθιστορηματικό, αλλά με ιστορική ακρίβεια τα

πρόσωπα και τις ζωές των ηρώων του '21 στα παιδικά μας μάτια. Ο Νικηταράς τραυματίστηκε και κινδύνευσε άπειρες φορές. Ο πατέρας του και ο αδελφός του σφαγιάστηκαν για να αρνηθούν την πίστη τους, όταν από προδοσία συνελήφθησαν από τους Οθωμανούς. Ο αδελφός του Γιάννης Σταματελόπουλος είναι ο νεομάρτυς Ιωάννης ο Τουρκολέκας, που τιμάται στις 24 Οκτωβρίου. Ο ίδιος ο Νικηταράς, καίτοι βρέθηκε στη δίνη του εμφυλίου πολέμου, αρνήθηκε ακόμη και στον θείο του, τον Γέρο του Μωριά, να χτυπήσει Έλληνες και να χύσει αδελφικό αίμα.

Ο Νικηταράς από μικρός ακολούθησε τον πατέρα του Σταματέλο και τον μετέπειτα πεθερό του Ζαχαριά Μπαρμπισιώτη, στον αγώνα της λευτεριάς, στα βουνά της Πελοποννήσου. Είναι περιττό να προσπαθήσει κάποιος να προσθέσει έστω και μία κεραία στην ανδρεία και την πολεμική αρετή της «δεξιάς χειρός» του αρχιστράτηγου Κολοκοτρώνη. Ήταν παντού το εκτελεστικό του όργανο: Δερβενάκια, Αγιονόρι, Δολιανά, Τριπολιτσά, Ναύπλιο, Αράχωβα. Πουθενά δεν είπε όχι. Όπου τον καλούσε η πατρίδα ήταν πρώτος. Πάντα στην σωστή πλευρά. Στήριξε τον επίσης ανιδιοτελή Καποδίστρια και διώχθηκε από την Βαυαροκρατία για τη συμμετοχή του σε κινήματα των συμπολεμιστών του (Φιλορθόδοξος Εταιρία) με στόχο την απελευθέρωση και των υπολοίπων Ελλήνων που στέναζαν.

Το όνομά του όμως δεν το έγραψε η ιστορία με χρυσά γράμματα μόνον για την ανδρεία και την πολεμική αρετή. Ο φοβερός εκείνος πολέμαρχος που με την κραυγή «Σδρού ορέ Έλληνες να τους φάμε τους Περσιάνους!» (έτσι αποκαλούσε τους Τούρκους, συνδέοντάς τους απλοϊκά με τους αρχαίους εξ' ανατολών εχθρούς των Ελλήνων) είχε έναν σπουδαίο εσωτερικό κόσμο, ένα σύνολο αρετών που σπάνια μπορεί να βρει κανείς σε άνθρωπο που δοξάστηκε όσο λίγοι στο πεδίο της μάχης: ήταν ταπεινός, μετριόφρων, φιλάδελφος και αγαπητός, είχε σεβασμό προς τους μεγαλύτερους και ανώτερους στο αξίωμα, δεν ήταν ποτέ φιλόνικος, απείχε πάντα από έριδες, δεν διεκδικούσε για τον εαυτό του τίποτε, ήταν άδολος, αφιλοκερδής και ανιδιοτελής. Οι περισσότεροι από τους συναγωνιστές του τον αποκαλούσαν στις επιστολές τους αδελφό.

Κι αυτά όλα μέσα στο σκεύος της περηφάνειας και της αξιοπρέπειας. Δεν ζήτησε ποτέ αντάλλαγμα, ενώ πρόσφερε την ζωή του! Το κράτος, αν και αναγνώρισε την συμβολή του στην ελευθερία του Γένους και τον ηρωισμό του, όχι απλά τον άφησε να πεθάνει πάμπτωχος, αλλά τον υπέβαλε σε ευτελισμό χορηγώντας του άδεια ζητιάνου για μία μέρα την εβδομάδα. Ακόμη κι εκεί όμως αυτή η ηρωική καρδιά, εν μέσω του πειρασμού του ευτελισμού και της έσχατης ταπείνωσης κρατιέται λαμπερή, σαν τον χρυσό μέσα στην λάσπη και επιστρέφει τα χρυσά νομίσματα στον Ρώσο πρεσβευτή που τα αφήνει με τρόπο, αγανακτισμένος ο ίδιος για την μοίρα που επιφυλάσσει το Ελλαδικό Κράτος στους ήρωές του.

Δεν μπορεί να χωρέσει ένα τέτοιο μεγαλείο μέσα σε λίγες αράδες! Αλλά δεν μπορεί κανείς να μην θαυμάσει το ότι η αρετή δεν προσωποληπτεί! Η ταπείνωση, η αφιλαργυρία, η τιμιότητα, η αγνότητα, η αγάπη και η ανδρεία γεννιούνται σε ψυχές που κρύβουν τον θησαυρό αυτόν κάτω από το ένδυμα της απλότητας.

Πόσο κοντά τελικά είναι το Ευαγγελικό μήνυμα στον αυθεντικό ηρωισμό!

Σαν σήμερα (25/09/1849) παρέδωσε την μαρτυρική ψυχή του στα χέρια του μόνου Δικαιοκρίτου παίρνοντας την θέση του στον τόπο των Αθανάτων.

<https://bit.ly/3SvGA4F>